

**SABOR REPUBLIKE
HRVATSKE**
n/p predsjednika Sabora
g. Gordan Jandroković
Trg svetog Marka 6-7
10000 Zagreb

Broj: 55/3/I-9/22
Zagreb, 28.02.2022.

Predmet: Zakon o sprječavanju sukoba interesa (NN 143/21)

Poštovani gospodine predsjedniče Jandroković,

Zakonom o sprječavanju sukoba interesa (NN 143/21) (dalje u tekstu: Zakon), koji je stupio na snagu 25. prosinca 2021. godine, obveznici primjene postaju i ravnatelji ustanova u zdravstvu kojima je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: ravnatelji zdravstvenih ustanova).

Ravnatelji zdravstvenih ustanova ovim Zakonom dovode se u isti položaj kao i primjerice zastupnici u Hrvatskom saboru, ministri, župani, gradonačelnici, općinski načelnici, što su sve politički položaji, dok se ravnatelji zdravstvenih ustanova biraju temeljem javnog natječaja, imenuje ih Upravno vijeće zdravstvene ustanove te nije riječ o političkim položajima, nego profesionalnim funkcijama. Ravnatelji zdravstvenih ustanova nemaju niti pravo na naknadu plaće po prestanku dužnosti, na što imaju pravo neki drugi obveznici primjene ovog Zakona. Također, ravnatelji zdravstvenih ustanova nisu državni dužnosnici. Stoga, s obzirom da se radi o sasvim drugačijim pozicijama, smatramo neopravdanim da su ravnatelji zdravstvenih ustanova obveznici primjene ovog Zakona.

Sukladno odredbama članka 85. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20) ravnatelja zdravstvene ustanove imenuje se na temelju natječaja, te je između ostalog propisano da ravnatelj zdravstvene ustanove mora imati završen prediplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani prediplomski i diplomski sveučilišni studij te najmanje pet godina radnog iskustva u struci i ispunjavati druge uvjete propisane aktom o osnivanju, odnosno statutom. Uslijed navedenog, statutom se mogu urediti drugi uvjeti za imenovanje ravnatelja, koji podrazumijevaju potrebna upravljačka iskustva. Ono što je ključno i što čini razliku je činjenica da se ravnatelje bira temeljem prijava i javnog natječaja, a da ih se na funkcije ne postavlja imenovanjem po političkom opredjeljenju.

Temeljem odredbi članka 40. Zakona o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19) također je propisano da se ravnatelja ustanove imenuje na temelju javnog natječaja, te je odredbom članka 41. Zakona o ustanovama propisano da se natječaj objavljuje i na mrežnim stranicama ustanove, odnosno

u „Narodnim novinama“, a ustanova može vlastitim aktom o osnivanju ili statutom propisati i druge uvjete koje kandidat mora ispunjavati, ali se ravnateljima ne osigurava svojevrsna naknada za slučaj smjene unatoč mjerljivim uspješnim rezultatima rada.

U upravljanju poslovanjem zdravstvenih ustanova, ravnatelji istih podliježu brojnim ograničenjima koja ne ostavljaju prostor za sukob javnog i privatnog interesa. Nabava se provodi sukladno pravilima Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16), nemaju utjecaja na cijene dobara i usluga, ne mogu samostalno sklapati ugovore čija vrijednost prelazi granice utvrđene Statutima zdravstvenih ustanova, za zapošljavanje radnika suglasnost daje Ministarstvo zdravstva, ne mogu raditi u dopunskom radu, a cijene zdravstvenih usluga koje sukladno propisima plaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje nerijetko uopće ne pokrivaju troškove pružanja tih usluga.

Smatramo da je uvrštavanje ravnatelja zdravstvenih ustanova u obveznike primjene ovog Zakona i u tom smislu njihovo izjednačavanje s nekim drugim isključivo političkim položajima, politička odluka, i to potpuno pogrešna, kojom se ide u sasvim suprotnom smjeru od onog kojim ide Europska unija, a to su profesionalizacija, edukacija i neovisnost o politici. U zdravstvenom sustavu nužni su profesionalizacija i depolitizacija, dok se ovim Zakonom ravnatelje zdravstvenih ustanova stavlja u položaj političkih dužnosnika. Ravnatelji zdravstvenih ustanova ne bi smjeli biti politički imenovane osobe, nego osobe izabrane temeljem svoje stručnosti, znanja, iskustva i motivacije. Primjenom brojnih ograničenja koja iz Zakona proizlaze i na ravnatelje zdravstvenih ustanova, ozbiljno se dovodi u pitanje tko će se od osoba s odgovarajućim obrazovanjem, iskustvom i znanjem javiti na natječaje za ravnatelje zdravstvenih ustanova, kao i tko će od postojećih ravnatelja željeti ostati na tom mjestu.

Proširenjem Zakona na javne zdravstvene ustanove, postavlja se pitanje zašto se Zakon ne primjenjuje i na ostale ustanove u javnim službama (ustanove u školstvu, znanosti, visokom obrazovanju, socijalnoj skrbi, kulturi) i ustrojstvene jedinice javnih trgovačkih društava na razini županije (primjerice Hrvatska elektroprivreda, Hrvatske šume, Hrvatske vode) odnosno po čemu se zdravstvene ustanove toliko razlikuju od navedenih pravnih subjekata. Sustav zdravstva doveden je u neravnopravan položaj prema dijelu pravnih subjekata, što smatramo neopravdanim.

Također, Zakon propisuje i ograničenja imenovanja i zaposlenja i nakon prestanka mandata, čime se ravnateljima zdravstvenih ustanova uvelike ograničavaju mogućnosti daljnog rada, profesionalnog razvoja, kao i njihovog doprinosa znanjem i iskustvom u radu određenih drugih subjekata. Pri tome, nemaju pravo na naknadu plaće nakon prestanka mandata, kao što to imaju neki drugi obveznici primjene Zakona.

Ravnatelji zdravstvenih ustanova odgovaraju za cijelokupno poslovanje i zakonitost rada zdravstvenih ustanova, dok njihove plaće nisu niti približno najviše plaće u tim ustanovama. Ravnatelji zdravstvenih ustanova ne ostvaruju bonusе ili druge povlastice temeljem rezultata rada i poslovanja ili drugih mjerila te nemaju nikakav utjecaj na iznos plaće i drugih materijalnih prava, jer su utvrđeni Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (NN 25/13 – 9/22) koju donosi Vlada Republike Hrvatske te Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i

namještenike u javnim službama (NN 66/20 - 128/17) i Kolektivnim ugovorom za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja (NN 29/18 - 56/20), kojima je potpisnik također Vlada Republike Hrvatske.

Nastavno, ističemo posebnosti vezane za ljekarne. Ljekarne se nalaze izvan sustava Centraliziranog obračuna plaća, nisu obveznici primjene navedene Uredbe niti navedenih kolektivnih ugovora. Isto iz razloga što ljekarne prihode ostvaruju na tržištu te nisu niti proračunski niti izvanproračunski korisnici državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Iako ljekarne obavljaju zdravstvenu djelatnost, tretira ih se kao trgovačka društva i na njih se primjenjuje Zakon o trgovačkim društvima (NN 111/93 – 40/19), pa tako i po pitanjima knjigovodstva, te su obveznici poreza na dodatnu vrijednost. Ljekarne u privatnom vlasništvu čine 75% ljekarni, dok ljekarne u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave čine 25% ljekarni, te se primjenom Zakona i njegovih ograničenja na javne ljekarne, iste dovode u neravnopravan položaj prema privatnim ljekarnama, iako obje sredstva za svoj rad i razvoj stječu na tržištu.

Smjernicom Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, Broj: 711-I-134-R-34/22-01-17, od 31. siječnja 2022. godine, navedeno je kako sukladno članku 7. točci d) Zakona, obveznici primjene Zakona, koji temeljem ugovora o radu ili drugog ugovora iz radnog odnosa obnašaju javnu dužnost, ne smiju pored plaće koju primaju za njezino obnašanje ostvarivati druge primitke, osim ako drugim zakonom nije drukčije propisano, koji primici su isplate božićnice, regresa za godišnji odmor, dara za dijete, bonusa za ostvarene rezultate poslovanja te uplate u dobrovoljni mirovinski fond, dodatno zdravstveno osiguranje, životno osiguranje i sl., jer se navedeni drugi primici isplaćeni uz plaću ne mogu smatrati plaćom obveznika, već drugim dodatkom za obnašanje javne dužnosti. Nastavno, Udruga poslodavaca u zdravstvu Hrvatske uputila je Povjerenstvu pisani upit o primjeni navedene Smjernice, o kojemu je Povjerenstvo raspravljalo na sjednici, no još nismo zaprimili pisani odgovor.

Usmenom komunikacijom s predstavnicima Povjerenstva dobiven je odgovor kako se predmetna odredba Zakona primjenjuje na način da ravnatelji koji pored poslova ravnatelja sukladno ugovoru o radu obavljaju i neke druge poslove u toj zdravstvenoj ustanovi, smiju primiti božićnicu, regres i sl., a ravnatelji koji sukladno ugovoru o radu obavljaju samo poslove ravnatelja, ne smiju primiti božićnicu, regres i sl.

Dio ravnatelja zdravstvenih ustanova su pravnici, ekonomisti, medicinske sestre – medicinski tehničari i drugih struka te po prirodi stvari i zbog nedostatka zaposlenika, nerijetko pored poslova ravnatelja, obavljaju i neke druge poslove iz svoje struke, no isto nije definirano ugovorima o radu. Svi ravnatelji zdravstvenih ustanova zaposlenici su zdravstvenih ustanova, njihova prava sadržana su u ugovorima o radu, te bi stoga trebali imati ista prava kao i svi drugi zaposlenici. Smatramo krajnje neprimjerenim ovakvo dovođenje dijela ravnatelja zdravstvenih ustanova u nejednak položaj prema drugim zaposlenicima zdravstvenih ustanova, kao i da se zabranom primanja predmetnih materijalnih prava, koja su sva definirana važećim pravnim izvorima i sklopljenim ugovorima o radu te nisu proizvoljna, ne doprinosi svrsi ovog Zakona, već samo dovodi do nejednakosti, nezadovoljstva i toga da će, imajući u vidu omjer plaće i odgovornosti te druga mnogobrojna ograničenja koja proizlaze iz Zakona, sve manje adekvatno kvalificiranih osoba imati želju biti ravnateljem.

Ravnateljima ustanova u zdravstvu kojima je osnivač Republika Hrvatska predmetnim Zakonom ne osigurava se jednak položaj kao ostalim obveznicima Zakona, ravnatelje se stavlja u nepovoljniji položaj, te se potencijalno dovodi u pitanje ustavnost predmetnog Zakona u odnosu na povrede prava dostupnosti svakog radnog mjesta i dužnosti.

Molimo da sagledate mogućnost isključenja ravnatelja zdravstvenih ustanova iz predmetnog Zakona, jer ćemo uskoro biti dovedeni u situaciju da se visoko obrazovane i iskusne osobe neće prijavljivati na natječaje za ravnatelje zdravstvenih ustanova, imajući u vidu razinu odgovornosti i složenosti poslova ravnatelja te brojna ograničenja nametnuta ovim Zakonom, što će još više dovesti u pitanje finansijsku opstojnost zdravstvenog sustava te prvenstveno sigurnost pacijenata i korisnika zdravstvene zaštite.

S poštovanjem,

Direktor:
mr. Dražen Jurković, dr.med.